

2018 жылдың 9 айының қорытындысы
Астана қаласы бойынша ішкі мемлекеттік аудит департамент
қызметінің нәтижелері туралы ақпарат.

Астана қаласы бойынша ішкі мемлекеттік аудит департаменті (бұдан әрі - Департамент) «Мемлекеттік аудит және қаржылық бақылау туралы» Қазақстан Республикасы 2015 жылғы 12 қарашадағы № 392-VZRK Заңының 14-бабына сәйкес (бұдан әрі - Заң) 2018 жылдың 9 ай көрсеткіші бойынша **120 аудиторлық іс-шара** өткізілді.

Аудиттелген қаражаттың жалпы көлемі **172,3 млрд. теңге** болды. Жүзеге асырылған іс-шаралар нәтижесінде **86,8 млрд. теңге** немесе **50,4%** аудитпен қамтылған жалпы сомасынан құралады, оның ішінде қаржылық бұзушылықтар **18,9 млрд. теңге** де настам соманы немесе **21,7%** құрайды, ал процессуалдық бұзушылықтар саны - **20,8 млрд. теңге** немесе **23,9%** - ға ие болды, мемлекеттік сатып алу туралы заң бұзушылықтар жалпы сомасының **47,1 млрд. теңге** немесе **54,4 %** анықталды.

Сонымен қатар, өзара іс-қимыл шеңберінде ішкі мемлекеттік аудит жөніндегі уәкілетті орган прокурорларымен қылмыстық қудалау қызметкерлерімен бірлесе Департамент мамандары **56 тексеруге** қатысты, тексеру барысында шамамен **7,1 млрд. теңге** бұзушылықтар анықталды, оның ішінде мемлекеттік сатып алу туралы заңнаманы бұзу **2,4 млрд. теңгені** құрады.

Қаржылық бақылау шаралары жоғарыда аталған Заңның 5-бабы 2-тармағына сәйкес анықталған бұзушылықтарды жою үшін барлық мемлекеттік органдар, ұйымдар мен лауазымды адамдар тапсырыстар үшін міндетті болып табылады және жауапты адамдарды қарау, олар жасаған бұзушылықтардың жалпы сомасының **18,9 миллиард** өтемақы / оңалту жатады, бүгінгі күнге дейін бюджет кірісіне өтелуге, ал жұмыстар мен қызметтерді орындау қалпына ол туралы, тауарларды жеткізу **астам 5,1 млрд. теңге**.

Бюджетке өтеу және қалпына келтіру үшін қалған сомалар үшін жұмыстар мен қызметтерді орындау арқылы қылмыстық, соттық және талапқа байланысты жұмыстар жүргізіледі.

Жасалған бұзушылықтар үшін **65 лауазымды адам** тәртіптік жауапкершілікке тартылды.

Сондай-ақ, жауап шараларының бірі мемлекеттік аудит объектісінің лауазымды тұлғаларының іс-әрекеттерінде қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылық белгілері анықталған жағдайда, материалдарды тиісті аудиторлық дәлелдерге құқық қорғау органдарына немесе әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қозғау және (немесе) қарауға уәкілетті органдарға беру болып табылады.

Мәселен, есепті кезеңде әкімшілік лауазымды және әкімшілік лауазымды тұлғаларға қатысты **52 шешім** бойынша жалпы сомасы **5,4 млн. теңге** салынды, оның ішінде **4,3 млн. теңгені** немесе **79,6%** -ды құрады.

Рәсімдік шешім қабылдау үшін құқық қорғау органдарына **24аудиторлық материалдары** берілді.

Аудиттің нәтижесінде белгілі бір нормативтік-құқықтық актілерді жетілдіру жөнінде шаралар қабылдау жөнінде ұсынымдар жасалды.

Департаменттің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алу және болдырмау және Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметшілерінің Этикалық кодексінің сақталуы жөніндегі іс-шаралары құқық қорғау органдары мен Этика Кеңесінің өкілдерімен бірлесіп әзірленген іс-шаралар жоспарына сәйкес жүргізіледі.

Сыбайлас жемқорлық көріністеріне төзбеушілік жағдайын жасау мақсатында, Департаменттің қызметкерлерімен жеке жоспар бойынша, оның ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама бойынша әрбір маманның назарына сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың, этикалық және кәсіптік мінез-құлық нормаларының қатаң сақталуына назар аудару бойынша мақсатты жұмыс жүргізіледі.

Аудиторлық объектіге мамандарды жіберген кезде дайындық жұмыстары, аудиттің сапасы жөніндегі нұсқаулық, мемлекеттік аудит стандарттары мен қаржылық бақылау және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтың алдын алу міндетті болып табылады.

Департаменттің қызметкерлері арасында сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтың алдын алу және алдын-алу мәселелері Департамент басшылығының үнемі жеке бақылауында болады.

Бюджет қаражатын негізсіз пайдалануды және басқа да қаржылық бұзушылықтарды өз уақытында басу мақсатында, сенім телефоны жұмыс істейді: 35-20-23, мекен жайы Петров көшесі 5 үй, Департамент ғимаратының фойесінде жеке және заңды тұлғалардың өтініштерің, тұрғындарды қабылдау кестесі бар.

Әлеуетті өнім берушілерге белгіленетін біліктілік талаптары

Жеткізілетін тауарлардың, орындалатын жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің сапасын қамтамасыз ету мақсатында мемлекеттік сатып алу саласындағы қолданыстағы заңнама әлеуетті өнім берушілерге біліктілік талаптарын белгілеу мүмкіндігін қарастырады.

Конкурстық/аукционды құжаттарда әлеуетті өнім берушілерге қандай біліктілік талаптарын белгілеу мүмкіндігін төменнен қараймыз.

Мәселен, «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2015 жылғы 4 желтоқсандағы № 434-V ҚРЗ Заңының (бұдан әрі – Заң) 9-бабы 1-тармағына сәйкес, әлеуетті өнім берушілерге мынадай біліктілік талаптары қойылады:

- 1) құқық қабілеттілігінің (заңды тұлғалар үшін), азаматтық әрекетке қабілеттілігінің (жеке тұлғалар үшін) болуы;
- 2) төлем қабілеттілігінің болуы, салық берешегінің болмауы;
- 3) банкроттық не таратылу рәсіміне жатқызылмауы;
- 4) тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті, тиісті материалдық және еңбек ресурстарының болуы;
- 5) жұмыс тәжірибесінің болуы.

Осы тармақтың 5) тармақшасының талабы мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру қағидаларымен (бұдан әрі - Қағида) айқындалатын өлшемшарттарға сәйкес белгіленеді.

Қағиданың 442-тармағына сәйкес, 442. Конкурстық құжаттамада (аукциондық құжаттамада) әлеуетті өнім берушілердің сатып алынатын тауар, жұмыс, көрсетілетін қызмет нарығындағы жұмыс тәжірибесі келесі өлшемшарттарға сәйкес:

1) егер конкурс (аукцион) тәсілімен мемлекеттік сатып алуға бөлінген қаржы тиісті қаржы жылына белгіленген елу мың еселенген айлық есептік көрсеткіш мөлшерінен асатын болса, екі жылға дейін;

2) егер конкурс (аукцион) тәсілімен мемлекеттік сатып алуға бөлінген қаржы тиісті қаржы жылына белгіленген екі жүз мың еселенген айлық есептік көрсеткіш мөлшерінен асатын болса, бес жылға дейін белгіленуі мүмкін.

Бұл ретте, Заңның жоғарыда көрсетілген бабының 2-тармағына сәйкес, сы баптың 1-тармағының 4) тармақшасында көрсетілген:

1) мемлекеттік сатып алуға әлеуетті өнім берушілердің қатысуын шектейтін және негізсіз күрделендіретін;

2) тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындау қажеттігінен тікелей туындамайтын біліктілік талаптарын белгілеуге жол берілмейді.

Айналысуы үшін рұқсат алу, хабарлама жіберу қажет болатын қызмет түрлерін жүзеге асыратын әлеуетті өнім берушінің құқық қабілеттілігі

Қазақстан Республикасының ақпараттандыру туралы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдардың ақпараттық жүйелері арқылы расталады.

Мемлекеттік органдардың ақпараттық жүйелерінде мәліметтер болмаған жағдайда, әлеуетті өнім беруші Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес алынған (жіберілген) тиісті рұқсаттың (хабарламаның) нотариат куәландырған көшірмесін ұсынады.

Заңның 9-бабы 1-тармағында белгіленген біліктілік талаптары – әлеуетті өнім беруші өткізілетін мемлекеттік сатып алудың нысанасы болып табылатын жұмыстарды орындау бойынша қосалқы мердігер не қызметтер көрсету бойынша бірлесіп орындаушы ретінде тартуды көздейтін, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыратын жеке тұлғаларға және заңды тұлғаларға да қолданылады.

Жұмыстардың не көрсетілетін қызметтердің қосалқы мердігерлерін (бірлесіп орындаушыларын) тартуды көздейтін әлеуетті өнім беруші жұмыстарға не көрсетілетін қызметтерге тартылатын қосалқы мердігерлердің (бірлесіп орындаушылардың) осы баптың 1-тармағында белгіленген біліктілік талаптарына сәйкестігін растайтын құжаттарды мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырушыға ұсынуға тиіс.

Жұмыстардың не көрсетілетін қызметтердің жекелеген түрлерін орындау үшін қосалқы мердігерлер (бірлесіп орындаушыларды) тартылған жағдайда, олардың Заңның 9-бабы 1-тармағына белгіленген біліктілік талаптарына сәйкестігін растайтын құжаттар олар орындайтын жұмыстар, көрсетілетін қызметтер түріне беріледі.

Жұмыстарды орындау не қызметтерді көрсету үшін қосалқы мердігерлерге (бірлесіп орындаушыларға) берілуі мүмкін жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің шекті көлемі орындалатын жұмыстардың немесе көрсетілетін қызметтердің жиынтық түрде үштен екісінен аспауға тиіс.

Бұл ретте қосалқы мердігерлерге (бірлесіп орындаушыларға) өткізілетін мемлекеттік сатып алудың нысанасы болып табылатын жұмыстарды орындау не қызметтерді көрсету көлемдерін өзге де қосалқы мердігерлерге (бірлесіп орындаушыларға) беруге тыйым салынады.

Біліктілік талаптары Заңның 37, 38-баптарында, 39-бабы 2-тармағының 2) тармақшасында және 3-тармағында және 42-бабында көзделген мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру жағдайларына қолданылмайды.

Заңның 31, 50-баптарында және 51-бабының 6-тармағында көзделген жағдайларды қоспағанда, осы баптың 1-тармағында көзделмеген біліктілік талаптарын белгілеуге жол берілмейді.

**Астана қаласы бойынша
Ішкі мемлекеттік аудит
департаменті камералды бақылау
бөлімінің басшысы**

Исахметов Талгат Айдарбекович

**Астана қаласы бойынша
Ішкі мемлекеттік аудит**

**департаменті Жоспарлау,
талдау және есептілік бөлімінің басшысы
Мемлекеттік сатып алу саласындағы заңнаманы бұзу салдары**

Байқуанышов А.А.

Мемлекеттік сатып алуды ұйымдастыру және өткізу үлкен назарды, мемлекеттік сатып алу саласындағы білім мен дағдыларды талап етеді.

Сонымен бірге, лауазымды тұлғалар заңнаманы білмеуіне және мемлекеттік сатып алу ресімдерін бұзу салдарына байланысты, әкімшілік жауапкершілікке әкеп соғатын осындай бұзушылықтарға жол берген біраз жағдайлар бар.

Осыған байланысты, бұзушылықтар мен жауаптылық түрлерін қарастыруды ұсынамыз.

Мемлекеттік сатып алу туралы Қазақстан Республикасының заңнамаларын бұзғанына әкімшілік жауаптылық «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 5 шілдедегі № 235-V ҚРЗ Кодексінің (бұдан әрі – Кодекс) 207-бабымен қарастырылған.

Мәселен, Кодекстің жоғарыда көрсетілген баптың бірінші бөлігіне сәйкес, Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, конкурстық құжаттамаға (аукциондық құжаттамаға) қойылатын не баға ұсыныстарын сұрату тәсілімен мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезінде орналастырылатын ақпаратта әлеуетті өнім берушілерге сандық жағынан өлшенбейтін және (немесе) әкімшілендірілмейтін кез келген талаптар белгілеу не сатып алынатын тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің жекелеген әлеуетті өнім берушілерге тиесілілігін айқындайтын сипаттамаларын көрсету арқылы Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасының талаптарын бұзу – лауазымды адамдарға 50 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға алып келеді.

Аталған құқық бұзушылықтар субъектісі – конкурстық құжаттамаға (аукциондық құжаттамаға) қойылатын не баға ұсыныстарын сұрату тәсілімен мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыруға жауапты мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырудың бірінші басшысы, тапсырыс беруші немесе оның міндетін атқарушы тұлға болып табылады.

Қарастырылып отырған баптың екінші бөлігі конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) жобасын алдын ала талқылау шеңберінде келіп түскен, конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) жобасына ескертулерді уақтылы қарамау, сол сияқты мемлекеттік сатып алу веб-порталында конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) жобасын алдын ала талқылау хаттамасын, сондай-ақ конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) мәтінін уақтылы орналастырмау – лауазымды адамдарға 30 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға алып келеді.

Аталған құқық бұзушылықтың лауазымды тұлғасы мемлекеттік сатып алуды ресімдерін ұйымдастыру мен өткізуді жүзеге асыруға жауапты мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырудың бірінші басшысы, тапсырыс беруші немесе оның міндетін атқарушы тұлға болып табылады.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделмеген жағдайларда мемлекеттік сатып алуды жүзеге асырудан бас тарту, Кодекстің 207-бабының үшінші бөлігімен және Қазақстан Республикасының Президентімен, тапсырыс берушімен немесе оның міндеттерін орындаушы тұлғамен

айқындалатын бірінші басшыға на жауапты хатшыға немесе өзге де жауапты хатшының уәкілеттілігін жүзеге асыратын тұлғаға әкімшілік айыппұл 100 АЕК мөлшерінде салынатыны көзделген.

Конкурса (аукционға) қатысуға арналған өтінімдерді Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделген біліктілік талаптары мен конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) талаптарына сәйкес келтіру мерзімі өткеннен кейін, конкурса (аукционға) қатысуға арналған өтінімді жетіспейтін құжаттармен толықтыруға, конкурса (аукционға) қатысуға арналған өтінімде ұсынылған құжаттарды ауыстыруға, тиісті түрде ресімделмеген құжаттарды сәйкес келтіруге байланысты конкурстық комиссияның (аукциондық комиссияның) сұрау салуды жіберуі және өзге де әрекеттері – лауазымды адамдарға қарастырылып отырған Кодекстің төртінші бөлігімен 100 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға алып келеді.

Аталған құқық бұзушылыққа 100 АЕК мөлшерінде лауазымды тұлғаға айыппұл түрінде әкімшілік жауаптылық қарастырылған.

Аталған бөліктерде лауазымды тұлғалар ретінде конкурстық комиссияның (аукциондық комиссияның) төрағасы және оның орынбасары, сондай-ақ конкурстық комиссияның (аукциондық комиссияның) мүшелері мен хатшысы түсіндіріледі.

Бұдан басқан, Кодекстің 207-бабының бесінші бөлігіәлеуетті өнім берушілерге және (немесе) олар тартатын, жұмыстардың не көрсетілетін қызметтердің қосалқы мердігерлеріне (бірлесіп орындаушыларына) конкурстық құжаттамада (аукциондық құжаттамада) Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделмеген біліктілік талаптарын белгілеу – лауазымды адамдарға 100 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға алып келетіні қарастырылған.

Аталған бұзушылықтар бойынша лауазымды тұлғалар Қазақстан Республикасының Президентімен, тапсырыс берушімен немесе оның міндеттерін орындаушы тұлғамен айқындалатын бірінші басшыға на жауапты хатшыға немесе өзге де жауапты хатшының уәкілеттілігін жүзеге асыратын тұлға болып табылады.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасының талаптарын конкурса қатысушылардың конкурстық баға ұсынысына әсер ететін өлшемшарттарды конкурстық құжаттамаға енгізбеу бөлігінде бұзу – мемлекеттік сатып алуды ресімдерін ұйымдастыру мен өткізуді жүзеге асыруға жауапты мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырудың бірінші басшысы, тапсырыс беруші немесе оның міндетін атқарушы тұлғаға 50 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға алып келеді.

Кодекстің 207-бабының жетінші бөлігі Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасының талаптарын конкурса қатысушылардың конкурстық баға ұсынысына әсер ететін өлшемшарттардың салыстырмалы мәнін конкурстық баға ұсыныстарына қолданбау бөлігінде бұзу – лауазымды адамдарға 50 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға алып келетінін қарастырады.

Бұл жағдайда, лауазымдық тұлғалар конкурстық комиссияның төрағасы және оның орынбасары, сондай-ақ конкурстық комиссия мүшелері танылады.

Әкімшілік жауаптылық әлеуетті өнім берушіні және (немесе) ол тартатын жұмыстардың не көрсетілетін қызметтердің қосалқы мердігерлерін (бірлесіп орындаушыларын) Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделмеген негіздер бойынша біліктілік талаптарына және (немесе)

конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) талаптарына сәйкес келмейді деп тану – лауазымды адамдарға 100 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға алып келетіні қарастырылады.

«Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларда мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезінде лоттарға бөлмеу – лауазымды адамдарға 50 АЕК мөлшерінде айыппұл қарастырылған (тоғызыншы бөлігі).

Бұл бұзушылыққа мемлекеттік сатып алуды ресімдерін ұйымдастыру мен өткізуді жүзеге асыруға жауапты мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырудың бірінші басшысы, тапсырыс беруші немесе оның міндетін атқарушы тұлға жауаптылықты алады.

Конкурстық комиссияның (аукциондық комиссияның) заңсыз шешім қабылдауына негіз болған, сараптама комиссиясының не сарапшының көрінеу жалған сараптамалық қорытынды дайындауы – 50 АЕК мөлшерінде айыппұл Кодекстің 207-бабының оныншы бөлігімен қарастырылған.

Кодекстің 207-бабы он бірінші бөлігіне сәйкес, мынадай:

1) тапсырыс беруші өнім берушімен мемлекеттік сатып алу туралы шартты біржақты тәртіппен бұзған, оны орындау барысында өнім берушінің біліктілік талаптары мен конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) талаптарына сәйкес келмейтіні немесе нәтижесінде осындай шарт жасалып, оның конкурс (аукцион) жеңімпазы болуына мүмкіндік берген осындай талаптарға сәйкестігі туралы анық емес ақпарат бергені анықталған;

2) өнім беруші өзімен жасалған мемлекеттік сатып алу туралы шарт бойынша міндеттемелерін орындамаған не тиісінше орындамаған жағдайларда, тапсырыс берушінің әлеуетті өнім берушілерді, өнім берушілерді мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушылар деп тану туралы талап арызбен сотқа жүгінбеуі немесе уақтылы жүгінбеуі – лауазымды адамдарға 30 АЕК мөлшерінде айыппұл қарастырылған.

Бұл бұзушылыққа мемлекеттік сатып алуды ресімдерін ұйымдастыру мен өткізуді жүзеге асыруға жауапты мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырудың бірінші басшысы, тапсырыс беруші немесе оның міндетін атқарушы тұлға жауаптылықты алады.

Бұзушылықтардың ерекше кездесетін түрі Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделмеген жағдайларда, мемлекеттік сатып алу туралы шартты тікелей жасасу арқылы бір көзден сатып алу тәсілімен мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру – лауазымды адамдарға 100 АЕК мөлшерінде айыппұл Кодекстің 207-бабы он екінші бөлігінде көзделген.

Бұл бұзушылыққа мемлекеттік сатып алуды ресімдерін ұйымдастыру мен өткізуді жүзеге асыруға жауапты мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырудың бірінші басшысы, тапсырыс беруші немесе оның міндетін атқарушы тұлға жауаптылықты алады.

Және, соңғысы, Кодекстің 207-бабы он үшінші бөлігінде конкурсқа (аукционға) қатысуға алдын ала жіберу хаттамаларында конкурс (аукцион) тәсілімен мемлекеттік сатып алу қорытындылары туралы әлеуетті өнім берушінің конкурсқа (аукционға) қатысуға өтінімін қабылдамау себептерін егжей-тегжейлі сипатталуын, оның ішінде оның біліктілік талаптары мен конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) талаптарына сәйкес келмейтінін растайтын мәліметтер мен

құжаттарды көрсетпеу – лауазымды адамдарға 10 АЕК мөлшерінде айыппұл әкімшілік жауаптылық қарастырылған.

Жоғарыда айтылғандарды қорытындылай келе, мемлекеттік сатып алу саласында заңнама нормаларын бұзуды және тиістінше әкімшілік жауаптылықты болдырмау барысында, конкурстық құжаттаманы (аукциондық құжаттаманы) бекіту сатысында шешім қабылдау немесе ақпараттық орналастыру кезінде, бағалы ұсыныстарға сұрау салу тәсілімен мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру, конкурстық құжаттаманы (аукциондық құжаттаманы) алдын ала талқылау аясында түскен конкурстық құжаттама (аукциондық құжаттама) жобасына ескертулерді қарастыру кезінде, мемлекеттік сатып алуды жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдаған кезде, әлеуетті өнім берушілерді біліктілік талаптарына және конкурстық құжаттамаға сәйкес келмеуін тану туралы шешім қабылдаған кезде, шартты тікелей жасау жолымен бір дереккөз тәсілімен мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезінде және қарастырылған Кодекстің он бірінші бабымен көзделген жағдайларда шарттарды орындау сатысында аса назарға алу ұсынылады.

**Астана қаласы бойынша
Ішкі мемлекеттік аудит
департаменті камералды бақылау
бөлімінің басшысы**

Исахметов Талгат Айдарбекович

**Астана қаласы бойынша
Ішкі мемлекеттік аудит
департаменті Жоспарлау,
талдау және есептілік
бөлімінің басшысы**

Байкуанышов А.А.

Әлеуметті өнім берушілерді біліктілік талаптарына сәйкес келмеуін тану негіздері

Мемлекеттік сатып алу саласында бұзушылықтардың таратылған түрінің бірі әлеуетті өнім берушілерді конкурстық құжаттамада көзделген біліктілік талаптарына сәйкес келмеуін негізсіз тану болып табылады.

Бұрын «Әлеуетті өнім берушілерге белгіленетін біліктілік талаптары» атты мақаласында бізбен әлеуетті өнім берушілерге белгіленуі мүмкін біліктілік талаптары қарастырылды. Бұл егер әлеуетті өнім берушілер осындай сәйкестікке өздерін растамаған жағдайда, конкурстық құжаттамада көзделген әлеуетті өнім берушілерді біліктілік талаптарына сәйкес келмеу деп тану үшін осы тараптан бастапқы нүкте болып табылады.

Алайда, әлеуетті өнім берушілерді біліктілік талаптарына сәйкес келмеуін конкурстық комиссиямен танылған жағдайлар аз емес.

Ұқсас бұзушылықтар әлеуетті өнім берушілерді біліктілік талаптарына сәйкес келмеу деп тануға негіз қарастырылған мемлекеттік сатып алу саласындағы қолданыстағы заңнаманы білмеу бойынша ғана рұқсат етілетінін сенгім келеді.

Аталған мақалада мемлекеттік сатып алу саласындағы заңнамада көзделген өнім берушілерді біліктілік талаптарына сәйкес келмеу деп тануға негіздерін қарастырамыз.

«Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2015 жылғы 4 желтоқсандағы № 434-V ҚРЗ Заңының (бұдан әрі – Заң) 10-баптың 1-тармағына сәйкес, әлеуетті өнім беруші мынадай негіздердің бірі бойынша:

1) әлеуетті өнім берушінің және (немесе) ол тартатын жұмыстардың не көрсетілетін қызметтердің қосалқы мердігерінің (бірлесіп орындаушысының) біліктілік талаптарына сәйкестігін растау үшін құжат (құжаттар) ұсынбағанда;

2) әлеуетті өнім беруші өзінің сәйкестігін растау үшін ұсынған құжаттарда қамтылған ақпараттың негізінде біліктілік талаптарына сәйкес келмеу, сондай-ақ ол тартатын жұмыстардың не көрсетілетін қызметтердің қосалқы мердігерінің (бірлесіп орындаушысының) біліктілік талаптарына сәйкес келмеуі фактісі анықталғанда;

3) біліктілік талаптары бойынша анық емес ақпарат беру фактісі анықталғанда біліктілік талаптарына сәйкес келмейді деп танылады.

Заңның осы бабының 2-тармағына сәйкес, әлеуетті өнім берушіні және (немесе) ол тартатын жұмыстардың не көрсетілетін қызметтердің қосалқы мердігерін (бірлесіп орындаушысын) осы баптың 1-тармағында көзделмеген негіздер бойынша біліктілік талаптарына сәйкес келмейді деп тануға жол берілмейді.

Бұдан басқа, Заңның 27-бабы 6-тармағы 1) тармақшасына сәйкес, Әлеуетті өнім беруші осы баптың 4-тармағына сәйкес конкурсқа қатысуға өтінімдерді біліктілік талаптары мен конкурстық құжаттаманың талаптарына сәйкес келтіргеннен кейін, егер ол және (немесе) ол тартатын қосалқы мердігер

(бірлесіп орындаушы) осы Заңда және мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру қағидаларында айқындалған негіздер бойынша біліктілік талаптарына сәйкес келмейді деп айқындалса, конкурсқа қатысуға жіберілмейді (конкурсқа қатысушы деп танылмайды).

Өз кезегінде, Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің 2015 жылғы 11 желтоқсандағы № 648 бұйрығымен бекітілген Мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру қағидасының (бұдан әрі – Қағида) 150-тармағы 1) тармақшасымен, Әлеуетті өнім беруші (конкурсқа қатысушы болып танылған) конкурсқа жіберілмейді егер:

1) ол және (немесе) оның қосалқы мердігері не бірлесіп орындаушысы келесі негіздемелер бойынша біліктілік талаптарына сәйкес келмейді деп айқындалса:

Мемлекеттік органдардың ақпараттық жүйесінде олар туралы мәліметтер расталатын рұқсаттар мен хабарламалар туралы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес алынған (бағытталған) рұқсаттардың (хабарламалардың) болмауы. Мемлекеттік органдардың ақпараттық жүйесінде мәліметтер болмаған жағдайда әлеуетті өнім беруші рұқсаттар мен хабарламалар туралы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес алынған (бағытталған) тиісті рұқсаттардың (хабарламалардың) нотариалдық куәландырылған көшірмесін ұсынады;

әлеуетті өнім берушінің сатып алынатын тауарларды өндіруге, қайта өңдеуге, жеткізуге және сатуға, жұмыстарды орындауға, қызметтерді көрсетуге құқығын растайтын патенттердің, куәліктердің, сертификаттардың, басқа да құжаттардың электрондық көшірмелерін ұсынбауы;

мемлекеттік кірістер органының мәліметтері негізінде веб-портал автоматты түрде айқындайтын бір теңге мөлшерінде және одан астам салық берешегінің және міндетті зейнетақы жарналары, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары мен әлеуметтік аударымдары бойынша берешегінің (төлем мерзімі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ұзартылған жағдайларды қоспағанда) болуы;

конкурстық құжаттаманың 5, 6 және 7-қосымшаларына сәйкес біліктілігі туралы мәліметтерді ұсынбауы;

әлеуетті өнім берушінің конкурстық құжаттамада (аукциондық құжаттамада) белгіленген сатып алынатын тауарлар, жұмыстар, көрсетілетін қызметтер нарығында жұмыс тәжірибесінің болуы бөлігінде біліктілік талаптарға сәйкес келмеуі;

конкурстық құжаттамада көрсетілген, шарт бойынша міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті материалдық және еңбек ресурстарына ие болуы бөлігінде әлеуетті өнім берушінің біліктілік талаптарына сәйкес болмауы;

біліктілік талаптары бойынша дұрыс ақпараттың берілмеу фактісі анықталса;

банкроттық не тарату рәсіміне жатса, конкурсқа қатысуға жіберілмейді (конкурсқа қатысушы деп танылмайды).

Бұл ретте, мемлекеттік кірістер органының мәліметтері негізінде веб-портал автоматты түрде айқындайтын бір теңге мөлшерінде және одан астам салық берешегінің және міндетті зейнетақы жарналары, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары мен әлеуметтік аударымдары бойынша берешегінің (төлем мерзімі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ұзартылған жағдайларды қоспағанда) болуын ескерген жөн.

Бұдан басқа, Қағиданың 136-тармағына сәйкес, әлеуетті өнім берушілердің банкроттық не тарату рәсіміне қатысы жоқтығы бөлігінде, олардың біліктілік талаптарына сәйкестігін нақтылау мақсатында конкурстық комиссия банкроттық не тарату рәсімдерін өткізуге бақылауды жүзеге асыратын уәкілетті органның интернет-ресурсында орналастырылған ақпаратты қарайды.

Осылайша, мемлекеттік сатып алу саласында бұзушылықтарды болдырмау барысында, әлеуетті өнім берушілері біліктілік талаптарына сәйкес келуін не сәйкес келмеуін тану туралы мәселені шешу кезінде, мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделген әлеуетті өнім берушілерді біліктілік талаптарына сәйкес келмеу деп тану негіздемесін ескеру қажет.

**Астана қаласы бойынша
Ішкі мемлекеттік аудит
департаменті камералды бақылау
бөлімінің басшысы**

Исахметов Талгат Айдарбекович

**Астана қаласы бойынша
Ішкі мемлекеттік аудит
департаменті Жоспарлау,
талдау және есептілік
бөлімінің басшысы**

Байкуанышов А.А.